

СЕКЦІЯ 3

«Соціально-економічні аспекти управління якістю освіти і науки»
«Освітні інновації з позицій доступності та неперервності освіти»

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІНОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

*Плодієнко С.О., студентка ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
Науковий керівник – Коровіна І.О., к.т.н., ст. викладач кафедри загальнотехнічних
дисциплін ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

В статті розповідається про основні напрямки розвитку освіти в сучасному світі, про нові технології які використовуються в освіті. Різниця між минулою освітою, і тією що є на даний момент.

Освіта, навчання, розвиток, технології, глобалізація.

В останні кілька років у виступах і публікаціях російських філософів, соціологів, психологів і педагогів, а також - учених, письменників, політиків та інших представників вітчизняної інтелігенції зовсім особливу актуальність виявляє проблема освіти. Навряд чи це можна вважати простою випадковістю або нової інтелектуальної модою: швидше за цим стоять якісь нові тенденції загальноосвітнього цивілізаційного процесу.

Сучасна культурна ситуація рішуче вимагає істотного перегляду традиційних освітніх парадигм, які сьогодні виявляються вже неспроможними в сенсі забезпечення розвитку будь-якого цивілізованого суспільства. Вже зараз світ в цілому стає багатополярним і полікультурним, а провідними тенденціями сучасної освіти є її гуманізація і гуманітаризація, діалогізм і проектність. У зв'язку з цим вже є і розуміння того, що освіта і навчання - дуже різні речі, і що освіта не повинна бути просто трансляцією. Однак, сьогодні змінюються освітні методології та технології, навіть зміст освітніх програм і навчальних планів, але не сама сутність освіти, яка поки залишається абсолютно незмінною, оскільки все ще не відбулося головної ментальної зміни в цьому контексті.

Необхідно говорити про зміну парадигми «освіта = навчання» парадигмою «освіта = становлення», маючи на увазі становлення людини, її духовності, самостворення, його самотворення, самоформування, самооформлення в особистість, персону. Освіта повинна служити прогресивному розвитку людини, суспільства та цивілізації в цілому, - у всіх сенсах. оскільки ми говоримо про те, що освіта повинна перестати бути трансляцією культури і покликана швидше навчити людину знайти своє місце, свою нішу в культурі, оформити своє суб-культурний простір. Все це висуває на перший план питання про необхідність суттєвого перегляду, переоцінки деяких звичних для традиційної освіти ідеалів і норм, в тому числі і з ряду так званих загальнолюдських цінностей. І в першу чергу мова тут йде про деякі стереотипи - як старого, так і нового утворення. Ще одна проблема традиційної освіти, що вимагає безумовного дозволу в освіті новому, це його масовість, при якій весь освітній процес в цілому орієнтований на «середнього» учня та студента. Якщо планка освітніх стандартів піднімається, цей середній випадок з процесу, але, в той же час, на цьому середньому рівні не може вчитися сильний і талановитий. Так ми знову робимо освіта регресивним, оскільки людство, як відомо, завжди розвивалося не в цілому, а за допомогою кращих своїх представників. У зв'язку з цим, в новій освітній парадигмі має змінитися і зміст поняття гуманізм.

Стан освіти в сучасному світі складно і суперечливо. З одного боку, освіта в 20-му столітті стало однією з найважливіших сфер людської діяльності; величезні досягнення в цій галузі лягли в основу грандіозних соціальних і науково-технологічних перетворень, характерних для минаючого століття. З іншого боку, розширення сфери освіти та зміну її статусу супроводжуються загостреннями проблем у цій сфері, які свідчать про кризу освіти. І, нарешті, в останні десятиліття в процесі пошуків шляхів подолання кризи освіти відбуваються радикальні зміни у цій сфері та формування нової освітньої системи.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

Місце освіти в житті суспільства багато в чому визначається тією роллю, яку відіграють у суспільному розвитку знання людей, їх досвід, вміння, навички, можливості розвитку професійних і особистісних якостей. Ця роль стала зростати у другій половині 20-го століття, принципово змінившись в його останні десятиліття.

Новий тип економічного розвитку, що затверджується в інформаційному суспільстві, викликає необхідність для працівників кілька разів протягом життя змінювати професію, постійно підвищувати свою кваліфікацію. Сфера освіти істотно перетинається в інформаційному суспільстві з економічною сферою життя суспільства, а освітня діяльність стає найважливішим компонентом його економічного розвитку. Не треба також забувати, що інформація та теоретичне знання є стратегічними ресурсами країни і, разом з рівнем розвитку освіти, багато в чому визначають її суверенітет і національну безпеку. Становлення освіти як найважливішого чинника подолання відсталості в розвитку більшої частини людства. Перехід від індустріального до інформаційного суспільства, поступово здійснюється в розвинених країнах,

загрожує загострити до межі одну з найскладніших глобальних проблем сучасності - проблему подолання відсталості в розвитку багатьох країн. Інформаційний розрив, накладаючись на індустріальний розрив, разом створюють подвійний технологічний розрив. Якщо такий стан у взаєминах між розвиненими і країнами, що розвиваються збережеться, то виникнуть серйозні неконтрольовані протиріччя, які будуть терзати людська спільнота. Для того щоб створення сучасної інформаційної інфраструктури в країнах, що розвиваються сприяло не тільки підвищенню прибутків розвинених країн, що беруть участь у фінансуванні цього процесу, але і головним чином - подолання соціально-економічної відсталості, необхідне використання нових технологій, як у міжнародному бізнесі, так і в самих різних сферах життя в країнах, що розвиваються. А це вимагає і сучасних технічних систем, і певних знань, навичок, умінь, моделей поведінки у громадян цих країн. Становлення інформаційного суспільства вимагає якісного підвищення людського, інтелектуального потенціалу країн, що розвиваються і тим самим висуває сферу освіти на перший план суспільного розвитку. Від вирішення проблем освіти, які завжди гостро стояли в країнах, що розвиваються і які ще більше посилюються в останні десятиліття в зв'язку з бурхливим розвитком інформаційних технологій, залежать зараз перспективи соціально-економічного розвитку цих країн, вирішення глобальної проблеми подолання відсталості у світі .. Все більшою мірою освіта перестає ототожнюватися з формальним шкільним і навіть вузівським навчанням. Будь-яка діяльність нині трактується як освітня, якщо вона має на меті змінити установки і моделі поведінки індивідів шляхом передачі їм нових знань, розвитку нових умінь і навичок.

Функції утворення виконують самі різні соціальні інститути, а не тільки школи та ВНЗ. Найважливіші освітні функції беруть на себе підприємства. Так, великі промислові підприємства обов'язково мають у своєму складі підрозділи, що займаються підготовкою та перепідготовкою кадрів. Неформальна освіта має на меті компенсувати недоліки та суперечності традиційної шкільної системи і часто задовольняє нагальні освітні потреби, які не в змозі задовольнити формальну освіту. Як наголошується в доповіді ЮНЕСКО «Вчитися бути», освіта не повинна більше обмежуватися стінами школи. Всі існуючі установи, незалежно від того, призначені вони для навчання чи ні, повинні використовуватися в освітніх цілях.

Перехід від концепції функціональної підготовки до концепції розвитку особистості. Суть цього переходу полягає не тільки у зміні пріоритетів: від державного замовлення на підготовку фахівців до задоволення потреб особистості. Нова концепція передбачає індивідуалізований характер освіти, який дозволяє враховувати можливості кожної конкретної людини і сприяти його самореалізації та розвитку. Це стане можливим за допомогою розробки різних освітніх програм відповідно до різних індивідуальними можливостями як учнів, так і викладачів. Важливим чинником у цьому напрямку розвитку освіти є формування в учнів умінь вчитися, умінь самостійної когнітивної діяльності з використанням сучасних і перспективних засобів інформаційних технологій.

СЕКЦІЯ 3

**«Соціально-економічні аспекти управління якістю освіти і науки»
«Освітні інновації з позицій доступності та неперервності освіти»**

Ще в недалекому минулому гарний почерк був гарантією спокійній і забезпеченого життя до старості. Останні десятиліття характерні прискоренням об'новлюємої технологій і знань у різних сферах діяльності людини. Шкільного і навіть вузівської освіти сьогодні вже надовго не вистачає. Президент корпорації Дженерал Моторс говорить про це так: «Нам потрібні фахівці не з чотирьох і навіть з шестирічним, а сорокарічним освітою». Воно розглядається зараз як магістральний шлях подолання кризи освітньої системи, формування адекватної сучасному суспільству системи освіти.

Перетворення знань в основний суспільний капітал, зростання вигід, пов'язаних з отриманням знань, полягає в тому, що вигоди від нього отримує людина, яка споживає цей товар, суспільство в цілому та конкретні підприємства. Звідси випливають підстави для змішаного фінансування освіти, розвиток ринкових відносин у цій сфері. Розвитку ринкових відносин у сфері освіти сприяє і загострення проблеми державного фінансування. На потреби якого виділяється більше коштів, ніж на оборону, проблеми державного фінансування загострилися. У Росії спільна для більшості країн тенденція до скорочення державного фінансування системи освіти посилюється загальними економічними проблемами перехідного періоду. У результаті частка витрат на освіту та підготовку кадрів у федеральному бюджеті знизилася з 6% у 1992р. до 3-4% в 1996р. Пошук шляхів виходу з фінансової кризи систем освіти багатьох країн привів до появи не тільки національних, але і світових ринків освітніх послуг. Так, у середині 90-х років загальна вартість надання таких послуг іноземним громадянам оцінювалася приблизно в 100 млрд. доларів США на рік, що порівнянно з розміром загального бюджету цілого ряду держав. З цієї загальної суми 18 млрд. доларів заробляли США, які проводять цілеспрямовану роботу по «рекрутування» студентів [1].

Перераховані тенденції визначають основні напрямки у розвитку нової освітньої системи. Принципова відмінність цієї нової системи від традиційної полягає в її технологічній базі. Технологічні елементи вкрай нерозвинені в традиційній освіті, яка спирається в основному на навчання «обличчям до обличчя» і друковані матеріали. Нова освітня система орієнтована на реалізацію високого потенціалу комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Саме технологічний базис нових інформаційних технологій дозволяє реалізувати одне з головних переваг нової освітньої системи - навчання на відстані або, як його називають інакше, дистанційне навчання.

На даний момент у сучасному суспільстві відбувається нестримне розвиток інформаційних технологій, особливо в області мультимедіа, віртуальної реальності і глобальних мереж. Використання цих технологій в різних сферах життєдіяльності людини породило чимало філософських, теоретико-методологічних і соціально-економічних проблем. Найбільший суспільний резонанс викликає феномен глобальної комп'ютерної мережі Інтернет. Інтернет являє собою альтернативне джерело різноманітних відомостей, якісно змінює всю систему накопичення, зберігання, поширення та використання колективного людського досвіду.

Під Інтернет-технологіями, мабуть, слід розуміти різні види послуг, що представляються користувачеві глобальної мережі: електронну пошту і листи розсилки, сервіс WWW, чат-бесіду, html-форуми, гостьові книги, ICQ, телеконференції, news-сервери, ftp-сервери та інші види послуг. Або під Інтернет-технологіями слід розуміти технології ActiveX: браузер Internet Explorer, редактор веб-сторінок FrontPage 97, веб-сумісний пакет Office 97, мови програмування VBScript, JavaScript і інші? Так чи інакше, я під Інтернет-технологіями буду розуміти сукупність програмних продуктів і технологій Інтернет і різних видів послуг. Освоєння Інтернету - це освоєння нового інформаційного середовища зі специфічними засобами діяльності в ній. Ці засоби дозволяють не тільки оперативного отримувати інформацію, а й розвивають мислення, дають людині можливість по-новому вирішувати творчі завдання, змінювати сформований стиль розумової діяльності. Інтернет, будучи досягненням ХХ століття, безсумнівно, визначає успіх інформатизації суспільства в ХХІ столітті.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

Однак на сьогоднішній день спостерігається поступовий відхід від захопленості можливостями Інтернет до усвідомлення та пошуку шляхів вирішення різних проблем, викликаних все більш широким використанням засобів телекомунікацій в різних сферах життєдіяльності людини. Діапазон цих проблем простирається від етичних до екологічних. Таке ставлення до використання сучасних інформаційних технологій відображає необхідний і природний етап розвитку суспільства. Адже «основним об'єктом, що піддаються впливу інформаційних технологій, є людина. Технічні та інформаційні засоби стають деяким продовженням не тільки тіла людини, але і його розуму. Розширюючи свої можливості, людина все більше і більше потрапляє в неусвідомлену залежність від штучної техносреди, ним же самим створеної. При настільки якісно нових соціальних перетвореннях, природно, змінюються і вимоги до членів суспільства «[4]. Що є необхідною умовою для комфортного існування особистості в інформаційному суспільстві? Як підготувати особа в усіх її аспектах до гармонійного розвитку? Хто і як повинен цим займатися? Спробуємо знайти відповіді на поставлені питання. Для забезпечення успішності вирішення проблем, що виникають у процесі інформатизації суспільства, необхідно, на наш погляд, формувати і розвивати інформаційну культуру особистості. І вирішувати це завдання покликана система безперервної освіти, різні ступені яких також відчувають вплив інформатизації. З усіх соціальних інститутів саме освіта є основою соціально-економічного і духовного розвитку будь-якого суспільства. Освіта визначає стан держави в сучасному світі та людини в суспільстві. Якщо інформатизація освіти втратить гуманітарний аспект, то суспільство неминуче зазнає ризику деградації людських відносин і контактів як основи взаєморозуміння. Створення принципово нової техніки не зробило машини основним чинником соціального життя, а лише збільшило роль і значення власне людських чинників. Технократичні тенденції електронного навчання виявляються несумісними з основною тенденцією сучасної освіти, що складається в переході від знанневої до особистісної парадигми педагогічного процесу. Перед освітою на сучасному етапі ставляться завдання розробки методології, методів і способів з'єднання інформаційних, демонстраційних та інтерактивних можливостей комп'ютерних технологій, у тому числі Інтернет, з метою досягнення освітнього і розвиваючого ефекту в становленні особистості.

Виходячи з поточного стану інформатизації суспільства, необхідно розширити вже склалося уявлення про інформаційну культуру особистості. Для безпечного існування та гармонійного розвитку членів суспільства інформаційна культура повинна відображати наступні аспекти: інформаційна етика, естетика, ергономіка інформаційних технологій, інформаційна безпека, не тільки в сенсі захисту інформації, а й у сенсі захисту людської психіки.

Сьогодні можна говорити про активізацію процесу використання Інтернет-технологій у сучасній шкільній освіті. Цей процес ставить ряд гострих проблем, які є предметом обговорення науковців, вчителів, працівників освіти, що пов'язують розвиток школи з активним використанням Інтернет - технологій, створенням єдиного інформаційного освітнього простору, що сприяє розвитку і самореалізації учнів.

Висновок.

Таким чином, можна виділити такі основні тенденції розвитку освіти в сучасному світі:

- Ø зміна парадигми «освіта = навчання» парадигмою «освіта = становлення»,
- Ø Перетворення знань в основний суспільний капітал,
- Ø Розвиток концепції безперервної освіти,
- Ø поступове зміщення пріоритетів від прямого навчання до індивідуального контакту зі студентами - індивідуалізація навчання,
- Ø діалогічність, яка проявляється у співіснуванні як різних підходів до викладання, так і самих методів викладання.
- Ø активізації процесу використання Інтернет-технологій та інших нових технологій у сучасній шкільній освіті,
- Ø інтернаціоналізація освіти відповідно до всесвітніми процесами глобалізації
- Ø розвиток дистанційного навчання.

СЕКЦІЯ 3

«Соціально-економічні аспекти управління якістю освіти і науки»
«Освітні інновації з позицій доступності та неперервності освіти»

Список літератури

1. «Тенденції світової освіти»
2. («Вирішення проблеми ментальної несумісності в процесі вивчення історико-методичних питань». А. В. Лифенко. Калуга) // ПОЧАТКОВА ОСВІТА НА ПОРОЗІ ХХІ СТОЛІТТЯ. (Проблеми і перспективи). Матеріали Всеросійської наукової конференції. Тула, 2000
- 3 «Теорія і практика психологічної освіти педагога». Є. І. Ісаєв / / ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ, № XI-XII, 2000
4. А. М. Атаян «ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ЯК УМОВА ІСНУВАННЯ І РОЗВИТКУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ» Владикавказький інститут управління.
5. Соуза Е.Г. Університет ООН: глобальна місія // Перспективи: питання освіти. Париж: ЮНЕСКО, 1990 «N3, С10

В статье рассказывается об основных направлениях развития образования в современном мире, о новых технологиях используемых в образовании. Разница между прошедшим образованием, и тем что есть на данный момент.

Образование, обучение, развитие, технологии, глобализация.

MAJOR TRENDS AND INNOVATIONS OF EDUCATION IN TODAY'S WORLD

The paper describes the main directions of development of education in suchusnomu world, new technologies are used in education osviti. Riznytsya between past and in so that there is at the moment.

Education, training, development, technology, globalization.